

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 13 czerwca 2019 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii – Artykuły 18, 21 i 165 TFUE – Regulamin federacji sportowej – Uczestnictwo w krajowych mistrzostwach państwa członkowskiego lekkoatlety amatora mającego obywatelstwo innego państwa członkowskiego – Odmienne traktowanie ze względu na przynależność państwową – Ograniczenie swobodnego przemieszczania się

W sprawie C-22/18

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Amtsgericht Darmstadt (sąd rejonowy w Darmstadt, Niemcy) postanowieniem z dnia 2 listopada 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 stycznia 2018 r., w postępowaniu:

TopFit eV,

Daniele Biffi

przeciwko

Deutscher Leichtathletikverband eV,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, F. Biltgen, J. Malenovský, C.G. Fernlund (sprawozdawca) i L.S. Rossi, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Tanchev,

sekretarz: D. Dittert, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 grudnia 2018 r., rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu TopFit eV i D. Biffiego przez G. Kornischa, Rechtsanwalt,
- w imieniu Deutscher Leichtathletikverband eV przez G. Engelbrechta, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez S. Jiménez García, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczyńską, działającą w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Kellerbauera oraz I. Rubene, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 7 marca 2019 r.,

wyduje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 18, 21 i 165 TFUE.
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między TopFit eV i Danielem Biffim a Deutscher Leichtathletikverband eV (niemiecką krajową federacją lekkiej atletyki, zwaną dalej „DLV”), dotyczącego przesłanek uczestnictwa obywateli pozostałych państw członkowskich w mistrzostwach krajowych w sporcie amatorskim w kategorii seniorów.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Artykuł 165 TFUE, zawarty w tytule XII traktatu FUE, zatytułowanym „Edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport”, w ust. 1 i 2 stanowi:

„1. [...]

„Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną.

2. Działanie Unii zmierza do:

[...]

- rozwoju europejskiego wymiaru sportu przez popieranie uczciwości i dostępności we współzawodnictwie sportowym oraz współpracy między podmiotami odpowiedzialnymi za sport, jak również przez ochronę integralności fizycznej i psychicznej sportowców, w szczególności tych najmłodszych”.

Uregulowania DLV

- 4 Paragraf 5.2.1 Deutsche Leichtathletikordnung (niemieckiego regulaminu lekkiej atletyki, zwanego dalej „regulaminem lekkiej atletyki”), dotyczący prawa do uczestniczenia w niemieckich mistrzostwach, w brzmieniu z dnia 17 czerwca 2016 r. stanowi:

„W każdych mistrzostwach zasadniczo mogą wziąć udział wszyscy lekkoatleci, którzy mają niemieckie obywatelstwo i ważne prawo uczestnictwa w zawodach z ramienia niemieckiego związku lub zrzeszenia lekkoatletycznego”.

- 5 Regulamin ten zawierał uprzednio § 5.2.2, zgodnie z którym obywatele Unii byli uprawnieni do udziału w mistrzostwach Niemiec, jeżeli od co najmniej roku przysługiwało im prawo uczestnictwa w zawodach z ramienia niemieckiego związku lub zrzeszenia lekkoatletycznego. Paragraf ten został uchylony w dniu 17 czerwca 2016 r. i nie został zastąpiony.

Okoliczności faktyczne i pytania prejudycjalne

- 6 Daniele Biffi jest obywatelem włoskim, urodził się w 1972 r. i zamieszkuje w Niemczech od 2003 r. Uczestniczy on w zawodach, jako amator, w biegach na dystansach 60 m, 100 m, 200 m i 400 m, w kategorii seniorów (powyżej 35 lat). Daniele Biffi jest członkiem TopFit, związku sportowego z siedzibą w Berlinie (Niemcy), i członkiem Berliner Leichtathletik-Verband (federacji lekkiej atletyki w Berlinie), która sama jest członkiem DLV.
- 7 DLV zrzesza wszystkie federacje lekkiej atletyki istniejące na poziomie krajów związkowych. Organizuje ona krajowe mistrzostwa w lekkiej atletyce trzech kategorii lekkoatletów, a mianowicie młodzieży w wieku poniżej 20 lat, młodych lekkoatletów w kategorii „wyczynowej”, a także seniorów.
- 8 Od 2012 r. D. Biffi, który nie jest już członkiem włoskiej krajowej federacji lekkiej atletyki, uczestniczył w Niemczech w mistrzostwach krajowych dla seniorów.
- 9 Do dnia 17 czerwca 2016 r. § 5.2.2 regulaminu lekkiej atletyki przewidywał możliwość uczestnictwa w niemieckich mistrzostwach obywateli Unii nieposiadających obywatelstwa niemieckiego, jeżeli mieli oni prawo uczestnictwa z ramienia niemieckiego związku lub zrzeszenia lekkoatletów i prawo to istniało od przynajmniej roku.
- 10 W tej dacie DLV zmieniła regulamin, uchylając ów przepis. Paragraf 5.2 wspomnianego regulaminu wskazuje odtąd jedynie własnych obywateli i, zgodnie z wytycznymi DLV, w konsekwencji to lekkoatleci posiadający obywatelstwo niemieckie są wybierani z pierwszeństwem, aby uczestniczyć w mistrzostwach krajowych.
- 11 Sąd odsyłający wskazuje, że DLV uzasadniła tę zmianę, stwierdzając, że mistrzem Niemiec powinien być jedynie lekkoatleta z obywatelstwem niemieckim, mogący uczestniczyć w mistrzostwach pod skrótem „GER”, który odnosi się do wyrazu „Germany”, czyli Niemcy. Nie jest możliwe ustanowienie dla seniorów odstępstw względem reguł mających zastosowanie do pozostałych kategorii sportowych, a mianowicie młodzieży w wieku poniżej 20 lat oraz kategorii „wyczynowej”.
- 12 W uwagach na piśmie DLV odniosła się do tego uregulowania, wyjaśniając, że cudzoziemcy mający prawo uczestnictwa z ramienia klubu lub zrzeszenia lekkoatletów na terytorium DLV lub z ramienia innej krajowej federacji mogą, w uzasadnionych wypadkach, uzyskać prawo uczestnictwa bez klasyfikacji, gdy otrzymają na to zezwolenie przed datą zakończenia zapisów na dane występy sportowe. W tym wypadku mogą oni uczestniczyć jedynie w pierwszej turze zawodów w biegach lub w trzech pierwszych próbach w zawodach technicznych.
- 13 TopFit zgłosiła D. Biffiego na halowe mistrzostwa Niemiec dla seniorów, w biegach na 60 m, 200 m i 400 m, które odbyły się w Erfurcie w dniach 4 i 5 marca 2017 r. Zgłoszenie to zostało jednak odrzucone przez DLV, w związku z czym D. Biffi został całkowicie wykluczony z tych mistrzostw, mimo że spełniał wszystkie przesłanki uczestnictwa – poza przesłanką obywatelstwa. TopFit i D. Biffi złożyli do komisji prawnej federacji zażalenie na tę decyzję o odrzuceniu zgłoszenia, które to zażalenie okazało się bezskuteczne.
- 14 W przypadku innych mistrzostw Niemiec dla seniorów, które zostały zorganizowane przez DLV w dniach od 30 czerwca do 2 lipca 2017 r. w Żytawie, D. Biffi uzyskał minimalne osiągnięcia umożliwiające uczestnictwo w biegach na 100 m, 200 m i 400 m. Jednakże ze względu na to, że

D. Biffi miał prawo uczestniczenia w tych mistrzostwach jedynie „poza klasyfikacją” lub „bez klasyfikacji”, złożył on do sądu odsyłającego, wraz z TopFit, wniosek w przedmiocie środków tymczasowych, aby zapewnić sobie pełne uczestnictwo w tych mistrzostwach. Wniosek ten został oddalony.

- 15 Danielowi Biffiemu zezwolono na uczestniczenie w tych biegach, lecz częściowo, czyli bez klasyfikacji, tak w zawodach na czas, jak i w zawodach z finałem, jak również w biegu na 100 m, w ramach którego dopuszczono go jedynie do kwalifikacji – bez dostępu do finału.
- 16 W konsekwencji D. Biffi i TopFit wnieśli przed sąd odsyłający powództwo o dopuszczenie ich do uczestniczenia w przyszłych niemieckich mistrzostwach lekkiej atletyki dla seniorów i o umożliwienie im uzyskania klasyfikacji na te mistrzostwa. Podnoszą oni, że D. Biffi spełnia wszystkie wymagane przez DLV przesłanki, w szczególności w dziedzinie osiągnięć sportowych – poza przesłanką dotyczącą posiadania obywatelstwa niemieckiego.
- 17 Sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy taka przesłanka obywatelstwa stanowi niezgodną z prawem dyskryminację – wbrew regułom określonym w traktacie.
- 18 Wskazuje on, że zdaniem DLV regulamin lekkiej atletyki nie jest niezgodny z przepisami traktatu, ponieważ rozpatrywane uprawianie sportu nie stanowi działalności gospodarczej i, w konsekwencji, nie jest objęte zakresem stosowania prawa Unii.
- 19 Podkreślając, że D. Biffi jest sportowcem seniorem, który, pomimo znacznych osiągnięć, pozostaje sportowcem amatorem niewykonyującym żadnej działalności gospodarczej, gdy uczestniczy w mistrzostwach, sąd ten dąży do ustalenia, czy stosowanie prawa Unii w dziedzinie sportu jest zawsze uzależnione od wykonywania takiej działalności. Wspomina on w tym względzie, że prawo Unii odnosi się odtąd wyraźnie do sportu w art. 165 TFUE i że wynikające z art. 18, 20 i 21 TFUE prawo obywateli Unii do pobytu w innym państwie członkowskim bez dyskryminacji nie zależy od wykonywania działalności gospodarczej.
- 20 Powiąawszy wątpliwości w tym względzie, wspomniany sąd jest zdania, że uczestnictwo w mistrzostwach sportowych danego państwa członkowskiego przez obywateli pozostałych państw członkowskich powinno być co do zasady dopuszczalne. Wyjątki mogą mieć zastosowanie, w szczególności gdy chodzi o krajowe tytuły i mistrzostwa, lecz ograniczenia powinny być proporcjonalne i nie wykroczyć poza to, co jest absolutnie niezbędne dla zagwarantowania zawodów sportowych.
- 21 W tych okolicznościach Amtsgericht Darmstadt (sąd rejonowy w Darmstadt, Niemcy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - „1) Czy art. 18, 21 i 165 TFUE należy interpretować w ten sposób, że przepis zawarty w regulaminie lekkiej atletyki federacji państwa członkowskiego, który uzależnia udział w mistrzostwach krajowych od posiadania obywatelstwa tego państwa członkowskiego, stanowi niezgodną z prawem dyskryminację?
 - 2) Czy art. 18, 21 i 165 TFUE należy interpretować w ten sposób, że federacja [sportowa] państwa członkowskiego w sposób niezgodny z prawem dyskryminuje sportowców amatorów, którzy nie mają obywatelstwa tego państwa członkowskiego, gdy umożliwia im wprawdzie udział w mistrzostwach krajowych, jednakże pozwala im jedynie na uczestnictwo »poza konkursem« lub »bez klasyfikacji« na etapie wstępnym, natomiast nie zezwala na udział w biegach i zawodach finałowych?

- 3) Czy art. 18, 21 i 165 TFUE należy interpretować w ten sposób, że federacja [sportowa] państwa członkowskiego w sposób niezgodny z prawem dyskryminuje sportowców amatorów, którzy nie mają obywatelstwa tego państwa członkowskiego, gdy wyklucza ich z przyznawania tytułów krajowych lub klasyfikacji?”.

W sprawie wniosku o otwarcie na nowo ustnego etapu postępowania

- 22 Po ogłoszeniu opinii rzecznika generalnego DLV, pismem z dnia 20 marca 2019 r., wniosła o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo ze względu na to, że opinię tę oparto zasadniczo na art. 49 TFUE, podczas gdy zadane pytania dotyczą jedynie art. 18, 21 i 165 TFUE, a strony nie miały możliwości wypowiedzenia się w przedmiocie ewentualnego wpływu art. 49 TFUE na wynik sporu w postępowaniu głównym.
- 23 W tym względzie art. 83 regulaminu postępowania przed Trybunałem umożliwia Trybunałowi postanowienie w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, o otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeśli uzna on, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione lub jeśli sprawa ma zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był przedmiotem dyskusji między stronami.
- 24 W niniejszym wypadku Trybunał jest zdania, że dysponuje wszelkimi materiałami niezbędnymi do udzielenia odpowiedzi na zadane mu pytania, a sprawa nie powinna zostać rozstrzygnięta na podstawie art. 49 TFUE, co do którego strony nie wypowiedziały się na rozprawie.
- 25 W konsekwencji nie zachodzi potrzeba otwarcia na nowo ustnego etapu postępowania.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 26 Poprzez swe pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 18, 21 i 165 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowej federacji sportowej takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, zgodnie z którym obywatel innego państwa członkowskiego Unii – zamieszkujący od wielu lat na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę ta federacja i w którym uczestniczy on w biegach amatorskich w kategorii seniorów – nie może uczestniczyć w mistrzostwach krajowych w tych dyscyplinach na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa, w związku z czym, nawet jeśli spełnia on wszystkie wymagane warunki – z wyjątkiem warunku obywatelstwa – może on uczestniczyć w tych mistrzostwach jedynie „poza klasyfikacją” lub „bez klasyfikacji”, nie mając dostępu do finału i nie mogąc zdobyć tytułu mistrza krajowego, a nawet może nie zostać dopuszczony do uczestniczenia w tych mistrzostwach.
- 27 W tym względzie należy wskazać, że obywatel Unii taki jak D. Biffi – obywatel włoski, który przyjechał do Niemiec i zamieszkuje tam od 15 lat – wykonał przysługujące mu prawo do swobodnego przemieszczania się w rozumieniu art. 21 TFUE.
- 28 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem status obywatela Unii ma stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich, pozwalający tym spośród nich, którzy znajdują się w takiej samej sytuacji, korzystać z takiego samego traktowania wobec prawa, bez względu na przynależność państwową i z zastrzeżeniem wyraźnie przewidzianych w tym zakresie wyjątków (wyrok z dnia 20 września 2001 r., Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, pkt 31).

- 29 Jak orzekł już Trybunał, sytuacja obywatela Unii, który skorzystał z przysługującej mu swobody przemieszczania się, jest objęta zakresem stosowania art. 18 TFUE, w którym ustanowiono zasadę niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową (wyrok z dnia 13 listopada 2018 r., Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, pkt 27).
- 30 Postanowienie to ma zastosowanie do obywatela Unii, który, podobnie jak D. Biffi, zamieszkuje w innym niż państwo jego obywatelstwa państwie członkowskim, w którym zamierza uczestniczyć w zawodach sportowych jako amator.
- 31 Ponadto Trybunał orzekł już, że prawo Unii gwarantuje każdemu obywatelowi państwa członkowskiego zarówno swobodę w zakresie udania się do innego państwa członkowskiego w celu wykonywania w nim pracy najemnej lub działalności na własny rachunek, jak i swobodę zamieszkania w nim po wykonywaniu takiej działalności, a dostęp do zajęć rekreacyjnych oferowanych w tym państwie stanowi konsekwencję swobody przemieszczania się (wyrok z dnia 7 marca 1996 r., Komisja/Francja, C-334/94, EU:C:1996:90, pkt 21).
- 32 Trybunał orzekł także, że prawa przyznane obywatelowi Unii w art. 21 ust. 1 TFUE służą między innymi ułatwieniu stopniowej integracji danego obywatela Unii ze społeczeństwem przyjmującego państwa członkowskiego (zob. podobnie wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, pkt 56).
- 33 Co więcej, art. 165 TFUE wyraża istotne znaczenie społeczne sportu w Unii, w szczególności sportu amatorskiego, które wskazano w deklaracji nr 29 w sprawie sportu, zawartej w załączniku do aktu końcowego konferencji, na której ustalono brzmienie traktatu z Amsterdamu (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 grudnia 1995 r., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 106; a także z dnia 13 kwietnia 2000 r., Lehtonen i Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, pkt 33), a także rolę sportu jako czynnika integracji w społeczeństwie przyjmującego państwa członkowskiego.
- 34 Z art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 165 TFUE wynika zatem, że uprawianie sportu amatorskiego, w szczególności w klubie sportowym, umożliwia obywatelowi Unii zamieszkującemu w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo posiada, ustanowienie więzi ze społeczeństwem państwa, do którego się przeniósł i w którym zamieszkuje, lub wzmocnienie tych więzi. Sytuacja taka ma także miejsce w wypadku uczestnictwa w zawodach sportowych na każdym poziomie.
- 35 Z powyższego wynika, że w społeczeństwie przyjmującego państwa członkowskiego obywatel Unii taki jak D. Biffi może zgodnie z prawem powołać się na art. 18 i 21 TFUE w kontekście zawodów w sporcie amatorskim.
- 36 Niemniej rodzi się pytanie, czy reguły ustanowione przez krajowe federacje sportowe podlegają regułom traktatu tak samo jak reguły ustanowione przez państwo.
- 37 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem określone w traktacie poszanowanie swobód podstawowych i zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo mają zastosowanie także w odniesieniu do uregulowań o charakterze niepublicznym, które zbiorowo regulują pracę najemną i świadczenie usług (zob. w szczególności wyroki z dnia 12 grudnia 1974 r., Walrave i Koch, 36/74, EU:C:1974:140, pkt 17; z dnia 15 grudnia 1995 r., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 82; z dnia 18 grudnia 2007 r., Laval Partneri, C-341/05, EU:C:2007:809, pkt 98; a także z dnia 16 marca 2010 r., Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, pkt 30).
- 38 Trybunał orzekł w tym kontekście, że zniesienie między państwami członkowskimi przeszkód w swobodnym przepływie osób i swobodnym świadczeniu usług – podstawowy cel Wspólnoty Europejskiej, wymieniony w art. 3 lit. c) traktatu EWG (uchylonym traktatem z Lizbony), zastąpionym w istocie przez art. 3–6 TFUE – nie zostałby osiągnięty, gdyby zniesienie barier mających swe źródło

w państwach mogło zostać zneutralizowane przez przeszkody wynikające z wykonywania samodzielności prawnej przez związki lub podmioty nieobjęte prawem publicznym (zob. podobnie wyrok z dnia 12 grudnia 1974 r., Walrave i Koch, 36/74, EU:C:1974:140, pkt 18).

- 39 Zasada ustanowiona w tym orzecznictwie Trybunału ma także zastosowanie, gdy grupa lub organizacja wykonuje określone uprawnienie w odniesieniu do jednostek i może postawić warunki utrudniające tym jednostkom wykonywanie swobód podstawowych zagwarantowanych w traktacie (zob. podobnie wyrok z dnia 3 października 2000 r., Ferlini, C-411/98, EU:C:2000:530, pkt 50).
- 40 Z powyższego wynika, że reguły krajowej federacji sportowej takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, regulujące dostęp obywateli Unii do zawodów sportowych, podlegają zasadom określonym w traktacie, w szczególności w art. 18 i 21 TFUE.
- 41 Należy zatem zbadać, czy takie reguły są zgodne z tymi postanowieniami.
- 42 W tym względzie sąd odsyłający wskazuje, że od chwili zmiany regulaminu lekkiej atletyki przez DLV w dniu 17 czerwca 2016 r. obywatel Unii taki jak D. Biffi jest traktowany odmiennie niż obywatel niemiecki.
- 43 Zdaniem tego sądu takiemu obywatelowi – nawet jeśli spełnia przesłanki dotyczące wymaganych osiągnięć sportowych oraz od przynajmniej roku ma prawo uczestniczenia w zawodach sportowych z ramienia klubu stowarzyszonego z krajową federacją lekkiej atletyki – można, ze względu na jego obywatelstwo, odmówić uczestnictwa w krajowych mistrzostwach amatorskich w biegach na krótkich dystansach w kategorii seniorów lub dopuścić go do uczestniczenia w nich jedynie częściowo.
- 44 Należy wskazać, że takie odmierne traktowanie może skutkować ustanowieniem przeszkody dla swobodnego przemieszczania się takiego obywatela Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 13 listopada 2018 r., Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, pkt 28).
- 45 W niniejszym wypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że sportowiec amator taki jak D. Biffi nie ma dostępu do mistrzostw krajowych organizowanych przez DLV w kategorii seniorów na takich samych warunkach jak obywatele niemieccy, mimo że mistrzostwa te stanowią część najważniejszych zawodów na poziomie krajowym. Odtąd może on, gdy jest uprawniony do udziału w tych mistrzostwach, uczestniczyć jedynie w turach kwalifikacyjnych bez możliwości uzyskania klasyfikacji, a zatem bez dostępu do finału, lub w zawodach na czas – ale poza klasyfikacją.
- 46 Uregulowanie takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym może także skutkować, jak wskazują TopFit i D. Biffi w uwagach na piśmie, tym, że lekkoatleci będący obywatelami państwa członkowskiego innego niż Republika Federalna Niemiec będą wspierani przez kluby sportowe, do których należą, w mniejszym zakresie niż lekkoatleci będący obywatelami niemieckimi, ponieważ kluby te będą miały mniejszy interes w inwestowaniu w lekkoatletę, który nie może uczestniczyć w mistrzostwach krajowych. W tym wypadku lekkoatleci będący obywatelami pozostałych państw członkowskich, tacy jak D. Biffi, mogliby w mniejszym zakresie integrować się z klubem sportowym, do którego należą, a w konsekwencji – ze społeczeństwem państwa członkowskiego ich miejsca zamieszkania.
- 47 Należy stwierdzić, że takie skutki mogą uczynić mniej atrakcyjnym wykonywanie sportu amatorskiego przez obywateli Unii i, w konsekwencji, stanowią ograniczenie swobody przemieszczania się tych ostatnich w rozumieniu art. 21 TFUE.
- 48 Ograniczenie swobody przemieszczania się obywateli Unii może zaś być uzasadnione jedynie wtedy, gdy jest oparte na obiektywnych względach i proporcjonalne do słusznego celu realizowanego przez prawo krajowe (zob. podobnie wyrok z dnia 13 listopada 2018 r., Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, pkt 31).

- 49 W tym względzie należy przypomnieć, iż w dziedzinie sportu Trybunał wielokrotnie orzekał, że przepisy prawa Unii w dziedzinie swobodnego przepływu osób i usług nie stoją na przeszkodzie uregulowaniom lub praktykom uzasadnionym ze względów związanych z charakterem i szczególnymi ramami określonych wydarzeń sportowych, takich jak mecze między krajowymi zespołami z różnych państw. Jednakże takie ograniczenie zakresu stosowania danych przepisów powinno być limitowane realizowanym przez nie celem i nie może być powoływane w celu wyłączenia wszelkiej działalności sportowej z zakresu stosowania traktatu (zob. podobnie wyrok z dnia 15 grudnia 1995 r., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 76, 127).
- 50 Ze względu na to, że na pierwszy rzut oka przyznanie tytułu mistrza krajowego w określonej dyscyplinie sportowej nie obejmuje wszystkich zawodów odbywających się na poziomie krajowym w tej dyscyplinie, takie przyznanie tytułu mistrza ma ograniczony wpływ na uprawianie danej dyscypliny sportowej. Ponadto, podobnie jak orzeczono w przedmiocie składu zespołów krajowych, słuszne wydaje się zastrzeżenie przyznania tytułu mistrza krajowego w określonej dyscyplinie sportowej obywatelowi danego kraju, ponieważ ów element krajowy może być uznany za cechę charakterystyczną tytułu mistrza krajowego. Jednakże istotne jest, by ograniczenia wynikające z realizacji wspomnianego celu były zgodne z zasadą proporcjonalności.
- 51 W niniejszym wypadku DLV jest ogólnie zdania, że jako federacja sportowa dysponuje autonomią przy określaniu swoich reguł i że społeczeństwo oczekuje, iż mistrz krajowy tego państwa będzie jego obywatelem. Ponadto federacja ta wskazuje dwa szczególne względy uzasadniające to uregulowanie. Po pierwsze, określenie mistrza krajowego oraz drugiego i trzeciego najlepszego krajowego lekkoatlety umożliwia wybór lekkoatletów, którzy będą reprezentować państwo na zawodach międzynarodowych, takich jak mistrzostwa Europy, w niniejszym wypadku pod skrótem „GER”, odsyłającym do wyrazu „Germany”, czyli Niemcy. Po drugie, DLV wskazuje, że nie jest możliwe dokonanie rozróżnienia według kategorii wiekowych ani określenie odstępstwa dla seniorów względem zasad dotyczących młodzieży w wieku poniżej 20 lat i zawodników z kategorii „wyczynowej”.
- 52 Przede wszystkim, co się tyczy twierdzenia, zgodnie z którym federacje sportowe mogą swobodnie ustalać swoje reguły, należy przypomnieć, jak wskazano w pkt 40 niniejszego wyroku, że autonomia, jaką dysponują owe prywatne związki w zakresie przyjmowania regulacji sportowych, nie może upoważniać ich do ograniczania wykonywania uprawnień przyznanych w traktatach jednostkom (zob. podobnie wyrok z dnia 15 grudnia 1995 r., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 81).
- 53 Należy podkreślić, że okoliczność, iż dana reguła ma wyłącznie sportowy charakter, nie skutkuje jej automatycznym wyłączeniem z zakresu stosowania traktatu (zob. podobnie wyrok z dnia 18 lipca 2006 r., Meca-Medina i Majcen/Komisja, C-519/04 P, EU:C:2006:492, pkt 33).
- 54 W konsekwencji argument, zgodnie z którym społeczeństwo oczekuje, iż mistrz krajowy danego państwa będzie miał jego obywatelstwo, nie uzasadnia wszelkiego ograniczenia uczestnictwa osób niebędących obywatelami w mistrzostwach krajowych.
- 55 Należy zatem rozpatrzyć jeszcze szczególne uzasadnienie przywołane przez DLV.
- 56 Co się tyczy części pierwszej tego uzasadnienia, a mianowicie tego, że chodzi o ustalenie krajowego mistrza, który będzie reprezentował państwo na zawodach międzynarodowych, z rozprawy przed Trybunałem, wynika, że DLV nie selekcjonuje sama uczestników zawodów międzynarodowych w kategorii seniorów, lecz że lekkoatleci należący do klubu stowarzyszonego z DLV i spełniający przesłanki związane z uzyskanymi osiągnięciami mogą, bez względu na ich obywatelstwo, uczestniczyć w tych zawodach i zapisują się na nie sami. A zatem obywatel państwa członkowskiego innego niż Republika Federalna Niemiec może zostać mistrzem Europy seniorów w biegach, występując dla Niemiec. Zgodnie z własnymi wskazaniem DLV selekcjonuje ona najlepszych lekkoatletów będących obywatelami Niemiec do uczestniczenia w zawodach międzynarodowych jedynie w kategorii „wyczynowej”.

- 57 Co się tyczy części drugiej przywołanego przez DLV uzasadnienia, a mianowicie konieczności przyjęcia takich samych reguł dla wszystkich kategorii wiekowych, z poprzedniego punktu wynika, że uzasadnienia tego nie wykazują przedstawione przez DLV oświadczenia dotyczące mechanizmu selekcji lekkoatletów na poziom międzynarodowy, z których wynika, że mechanizm ten dotyczy jedynie kategorii „wyczynowej”.
- 58 A zatem żadna z tych części przywołanego przez DLV uzasadnienia nie wydaje się być oparta na obiektywnych względach.
- 59 Do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy istnieje inne uzasadnienie częściowego niedopuszczenia osób niebędących obywatelami do mistrzostw krajowych.
- 60 W tym względzie należy jeszcze przypomnieć, że o ile to do danych podmiotów, takich jak organizatorzy mistrzostw lub federacje sportowe, należy ustanowienie odpowiednich reguł zapewniających prawidłowy przebieg zawodów (wyrok z dnia 11 kwietnia 2000 r., *Deliège*, C51/96 i C191/97, EU:C:2000:199, pkt 67), o tyle reguły te nie powinny wykraczać poza to, co jest niezbędne dla osiągnięcia zamierzonego celu (wyrok z dnia 13 kwietnia 2000 r., *Lehtonen i Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, pkt 56).
- 61 Co się tyczy argumentu, zgodnie z którym chodzi o sport indywidualny z progresywnymi eliminacjami, w niniejszym wypadku o biegi na krótkich dystansach przeprowadzane na ośmiu torach, należy stwierdzić, że obecność jednej osoby lub większej liczby osób niebędących obywatelami w zawodach finałowych może uniemożliwić osobie posiadającej takie obywatelstwo zdobycie mistrzostwa i stanowić zatem przeszkodę dla wyboru najlepszych obywateli.
- 62 Jednakże nawet w ramach takiej dyscypliny sportowej niedopuszczanie osób niebędących obywatelami do zawodów finałowych nie powinno wykraczać poza to, co jest niezbędne dla osiągnięcia zamierzonego celu. W tym względzie należy uwzględnić okoliczność, że w rozpatrywanym w niniejszej sprawie państwie członkowskim w odniesieniu do kategorii seniorów takie wyłączenie nie istniało przez szereg lat.
- 63 To do sądu krajowego rozpatrującego istnienie ewentualnego innego uzasadnienia należy przeprowadzenie takiego badania, przy uwzględnieniu celu wynikającego z art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 165 TFUE, polegającego na szerszym otwarciu zawodów i integracji rezydentów, przede wszystkim długoterminowych, takich jak w niniejszym wypadku D. Biffi, w przyjmującym państwie członkowskim.
- 64 Następnie, co się tyczy całkowitego niedopuszczania do mistrzostw krajowych, DLV jest zdania, że sytuacja taka nie ma miejsca w niniejszym wypadku, ponieważ D. Biffi może nadal uczestniczyć w tych mistrzostwach. Jednakże z postanowienia odsyłającego wynika, że D. Biffi nie został dopuszczony do uczestniczenia w mistrzostwach krajowych w 2017 r. Co więcej, zgodnie z wyjaśnieniami dotyczącymi uregulowań regulaminu przedstawionymi przez DLV w uwagach na piśmie, ponieważ uczestnictwo osób niebędących obywatelami – członków klubu stowarzyszonego z DLV – jest uzależnione od zezwolenia, takie wyłączenie nadal jest możliwe.
- 65 W tym względzie należy przypomnieć, że aby taki system uprzednich zezwoleń był uzasadniony w świetle art. 18 i 21 TFUE, powinien on w każdym wypadku być oparty na obiektywnych, niedyskryminujących i z góry znanych kryteriach, tak aby ograniczyć wykonywanie uprawnień dyskrecjonalnych przez DLV, które to uprawnienia nie powinny być wykonywane w sposób arbitralny (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 20 lutego 2001 r., *Analir i in.*, C-205/99, EU:C:2001:107, pkt 38).

- 66 Ponadto należy wskazać, że ze względu na to, iż istnieje mechanizm dotyczący uczestnictwa lekkoatlety niebędącego obywatelem w mistrzostwach krajowych, przynajmniej w kwalifikacjach lub poza klasyfikacją, całkowite niedopuszczenie takiego lekkoatlety do tych mistrzostw ze względu na jego obywatelstwo wydaje się być w każdym wypadku nieproporcjonalne.
- 67 W konsekwencji na zadane Trybunałowi pytania należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 18, 21 i 165 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowej federacji sportowej takiemu jak uregulowanie rozpatrywane w postępowaniu głównym, zgodnie z którym obywatel innego państwa członkowskiego Unii – zamieszkujący od wielu lat na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę ta federacja i w którym uczestniczy w biegach amatorskich w kategorii seniorów – nie może uczestniczyć w mistrzostwach krajowych w danej dyscyplinie na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa lub też może w nich uczestniczyć jedynie „poza klasyfikacją” lub „bez klasyfikacji”, nie mając dostępu do finału i nie mogąc zdobyć tytułu mistrza krajowego, chyba że uregulowanie to jest uzasadnione obiektywnymi względami proporcjonalnymi do zamierzonego słusznego celu, co powinien ustalić sąd odsyłający.

W przedmiocie kosztów

- 68 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 18, 21 i 165 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowej federacji sportowej takiemu jak uregulowanie rozpatrywane w postępowaniu głównym, zgodnie z którym obywatel innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej – zamieszkujący od wielu lat na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę ta federacja i w którym uczestniczy w biegach amatorskich w kategorii seniorów – nie może uczestniczyć w mistrzostwach krajowych w danej dyscyplinie na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa lub też może w nich uczestniczyć jedynie „poza klasyfikacją” lub „bez klasyfikacji”, nie mając dostępu do finału i nie mogąc zdobyć tytułu mistrza krajowego, chyba że uregulowanie to jest uzasadnione obiektywnymi względami proporcjonalnymi do zamierzonego słusznego celu, co powinien ustalić sąd odsyłający.

Podpisy